اۋەلگى ماقسات دۇنيەدە ماڭگى ساقتالادى

(باسى 3 ـ بەتتە)

اۋەلگى ماقساتتى ماڭگى ساقتاۋدا سەنىم وتىن قاۋلاتۋ كەرەك.

"مەن ۇيغۇر ھەركەممەن جۇڭگو كومپارتىيسىنا مۇشە بولامەن" ـــ ئادال وسى اسقاق سەرت قۇربانداردى تولاسسىز ئەسكەرى باستىردى.

قاھارماندار ھەجەلدەن ئۆز باسىن كۆيتتەگەن ھەمىس، پارتيا ئۈشىن حالىق ئۈشىن ھرلىكپەن قۇربان بولۇعا پەيل بولعان. ژاڭ ۋي پارتيانا كىرۋ ئوتىنىشىندە: "استە سايماسي ۇيمايا يە بولۇ ئۇشىن ھەمىس، ئامناپ الىپ، داۋلەتتى بولۇ ئۇشىن دە ھەمىس" دەپ جازىپتى؛ چىن جانفاڭ مايداندا قۇلاعان كەزىندە قالتاسسانداعى پارتيانا كىرۋ ئوتىنشىن 16 جەردەن وق تەسكەن؛ فان جىنزى، زىڭ حۇيشياڭ قاتارلى كەدەيلىكتەن ارىلتۇ قاھارماندارى پارتيانا كىرۋ وتىنىشىندە سەنمەدى ئتۇسىندىرىپ كەتتى.

"كومپۇنيزم ئۇشىن ئومىر بويى كۈرەسەمەن" ـــ ئدال وسى ايىندى سەرت جۇڭگونىڭ بايتاق دالاسىندا جاڭعىردى.

جۇڭگو كومپۇنيستىك پارتياسىنىڭ 100 جىلدىق مەرەيتويى قارساڭىندا، پارتيا تاريحىن ۇيرەنۇ تاربيەسى بۇكىل پارتيادا قاۋىرت ورىستەتلدى. چۇ شاۋيۇن قۇربانىنىڭ ھسكەرتكىش سارايىندا، زۇني ئماجلىسى اشلعان جەردە، چىڭحاي ولكەسى شينيڭ قالاسى جۇڭگو جۇمسشى ـ دىقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسى ھسكەرتكىش سارايىندا باتىس باعىت ارمياسىنىڭ ئمۇسنى الدىندا ... پارتياعا كىرۋ سەرتىن قايتا ھسكە العان سەرت بەرۋ ۇندەرى العا باسۋ مۇرات ـ سەنمەن بەكەمدەۋدە.

اۋەلگى ماقساتتى ماڭگى ساقتاۋدا قىزىل گەندى ۇزدىكسىز جالعاسترۇ كەرەك.

"جيڭيۋە باستاۋش مەكتەبىن ھكسكۇرسيالاۋلارىڭىزدى قارسى الامىز! 1941 ـ جلى 4 ـ ايدىك 17 ـ كۈنى ئتۇن ورتاسندا، كومپۇنيستىك پارتيا مۇشەسى سۇي جيڭيۋە، ما ۇنليالىك، مىك چاڭيوۇ ۇلتتىك تاۋەلسزدىگى، حالقتىك ازاتتىعى ئۇشن فەودال ميليتاريست ما حۇڭكۇيدىك قاندى قىلمىشنىڭ الدىندا ولمەن قورقىپاي، مەكتەبمىزدىك اۋلاسندا قاھارماندىقپەن قۇربان بولدى..." .

مەكتەپتىك كشكەنتاي ئتۇسندىرۇشسى 11 جاستاعى دۇ يۇيتۇك ۇيرەنۇ دەن تسقى ۋاقتىندا ۇنەمى ئۇش قۇرباندىك ھسكەرتكىش سارايىن ھكسكۇرسيالاۋعا كەلگەن قوناقتارعا جانە وسى مەكتەپتەگى ساباقتاستارعا ئۇش قاھارماننىڭ اڭگىمەسن بايانداپ بەرەدى.

"قازىرگى باقىتتى تۇرمىسمىز قۇرباندىك سىتق قانىمەن جانە ومىرد مەن كەلگەن، ولاردىك ھرلىكپەن ئوزىن ارناۋ رۇحى ماڭگى قاسيەتىن وزگەرتپەيتىن تۇ رەتىندە ئبزدىك جيڭيۇە داعى وقۇشىلاردى شابىنتاندىرۇدا، قازىر جاقسى ۇيرەنىپ، ھرجەتكەندە وتاننىڭ ئۇمتىن اقتايمىن" ، ـ دەدى دۇ يۇيتۇك.

شيا مىڭحان، دۇك سۇنرۇي، ژاڭ جينشي، زوۇ بيحۋا، حۋاڭ ۇنشيۇ... ئبرىنىڭ سوڭنان ئبرى ۇمتىلعان قاھارمان قۇرباندار 100 جلدىق ۇلى پارتيانىڭ شۇعلالى تاريحىن سومداپ، پارتيانى قۇرۇعا، پارتيانى گۇلدەندىرۇگە، پارتيانى قۇدىرەتتەندىرۇگە مول ئنار ازىرلەدى، سوندايـ ـ اق ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسقان جاستار مەن وسپىرىمدەردىك كوكەينە "قىزىل تۇقىم" سەپتى.

اۋەلگى ماقساتتى ماڭگى ساقتاۋدا جاڭا داۋىردەگى ۇزاق جورىق جولىن جاقسى ئجۇرۇ كەرەك.

چيڭميڭ، گۇيبەي. تاۋدىك اراسى، سۇدىك جاعاسندا قىزىل ارميا قابىرى ئۇن ـ ئتۇنسز ھرەكشە ايبندى تۇر.

1934 ـ جلى 11 ـ ايدىك ايات شەنەن 12 ـ ايدىك باس شەننە دەيىن، جۇڭگو كومپۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتىنىڭ جانە ورتالىق قىزىل ارميانىڭ كۇشىنىڭ شياڭجياڭ وزەنەن وتۇنە كەپىلدىك ەتىپ، جاۋدىڭ قىزىل ارميانى شياڭجياڭ وزەننىڭ شعەندا قورشاپ جويۇ ماقساتىن تالقانداۋ ئۇشن ون مڭداعان قىزىل ارميا قولباسشىلارى مەن جاۋنگەرلەرى جاۋمەن ھرلىكپەن شايقاسىپ، كەڭ ـ بايتاق دالا قىزىل قانعا بويالدى.

قۇرباندارداڭ سىتق قانىمەن بويالعان گۇيبەيدىڭ تاۋلى رايونى بۇگىنگى كۇندە كەدەيلىكتەن ارىلىپ، شىت جاڭا بەينەگە ەندى:

كەزىندە قىزىل ارميانىڭ گۇانياڭ، چۇانجوۇ ەكى اۋدانعا كىرگەن جولىنىڭ 80%تەن استامن ۇستاعان گۇانفڭ جوعارى جلدامدىقتى تاس جولى 2015 ـ جلى اشلپ، بايىرعى رايوندىق حالقتا ئتپتى كوپ قۇت ـ ىرىس جەتكىزدى؛

شينشۇي توسقاۇل شايقاسى بولعان گۇانياڭ اۋدانى شينشۇي قالاشعى حمۇ قىستاعندا گۇانفڭ جوعارى جلدامدىقتى تاس جولى ئتپتى كوپ سياياحاتشىلارـ دى تارتىپ، جەرگلىكتى ورىننىڭ قارا ورىك، قاربىز سياقتى جەمىستەردـ نىڭ ئوتمدى بولۇنا جەتەكشلىك ەتتى؛

حۋاجياڭ اۋلى گاۋجاي قىستاعندا عى لياڭجياجايعا بارساڭىز، بامبۇك ورماـ نى تەڭسەلپ، تۇپ ـ تۇنق بۇلاق سۇى اعپ جاتىر، ياۇزۇ ۇلتىنىڭ ھرەكشەلىگىنە يە تۇرعىن ۇيلەر رەتتى ورنالاسقان، قىزىل مادەنيەت الڭى، ەگىنشلىك كورمە ئۇگرى سياقتىلار ئتپتى وزگەشەلىكە يە؛

...

يرەلەڭدەگەن 800 شاقرىم يمىك، ايبنى اسقاق 72 تەپسەك، كەزىندە ميللىون حالىق ارميانى قولداپ، الدىڭعى شەپكە كومەكتەستى، 100 مىك قاھارمان قۇربان قان مايداندا قازا تاپتى.

بۇگىنگى كۇندە ارميا مەن حالىق ەتەنە بولىپ، بەينەت پەن زەينەتتە بىرگە بولىپ سومداعان يمىك رۇحى ۇزدىكسىز جالعاسىپ، اعا بۇنداردىڭ حالقتى بارداـ نەن جوعارى قويعان سۇيسپەنشلىك ۇستانىمى جاڭا ۇرپاق كومپۇنيستىك پارتيا مۇشەلەرنىڭ قانىنا، گەننە تەرەك ئسڭدى.

شاندۇك لين ـ ي قالاسى لانليك اۋدانى دايسۇن قىستاعى پارتكومنىك شۇجيى، "ئداۋىر ونەگەسى" ۋاك چۇانشي قىستاق تۇرعندارىن دەربەس شارۇاشلىق تۇرعندارىن دەربەس شارۇاشىلىق قۇرۇرپ جۇمىستانۇعا كۇش سالا شاـ بىتتانددىرىپ، قولداپ، حالىق بۇقاراسىن باستاپ قىستاقتى قۇاتتاندىرۇ، حالقتى بايىتۇ جولىن اشۇدا.

"ئار ۇرپاق ادامدار ئوزىنىك ۇزاق جورىق جولىن جاقسى ئجۇرۇگە كەرەك. اۋل ـ قىستاقتىك گۇلدەنۇن جاپپاي ىلـ گەرىلەتۇدە كۇش جالعاپ ستەي بەرۇدـ مىز كەرەك" ، ـ دەدى ۋاك چۇانشي باتىل ۇنمەن. قىستاقتىك بارعان ساين گۇلدەنۇى ونىك جانە بارلىق قىستاق تۇرعندارىنىڭ ارمانى ەدى.

ماركس "ستەرىمز ايگىلى بولماسا دا، ماڭگى ئومىر سۇرەدى" دەگەن ەدى. ارداگەر اتيوشلار ۇزاق ۇيقىعا كەتسە دە، سوڭعى ۇرپاقتارعا قالدىرعان اسا قىمباتتى رۇحاني بايلىعى عاسىرلار بويى ماڭگى جاسايدى، ماڭگى وشپەيدى.

قاھارماندار جالعاز ھەمىس، اۋەلگى ماقسات ەل اراسىندا.

چيڭمىڭدە قابىر سىپىرعان توپ جياڭشي رۇيجيننىڭ يەپيڭندەگى قىزىل ارميا قۇرباندار ەسكەرتكىش مۇنارا‌سىـ نىڭ الدىندا ۇزاقتان ـ ۇزاققا سوزىلدى. ەسكەرتكىش مۇنارانسىنىڭ ئدال الدىندا‌ـ عى كوگالعا "قۇرباندارداڭ سىتق قان نزىمەن العا باسايىق!" دەگەن ئسوز تارتىمدى جازىلعان.

(جازۇعا قاتىناسقاندار: ياڭ ۋىن، ۋ حۇيبيك، سۇي يۇڭگۇان، لي فان)

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 4 ـ ايدىك 4 ـ كۈنى بەيجيڭنەن بەرگەن حاباري)

ماقتا ــ شينجياڭداعى بۇقارانىڭ ناعىز بايلىعى

□ اقتاۋ اۋداندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ كادرى باتۇر قۇدايبەردى

تاياۋدا ينتەرنەتتەن H&M توبى سياقتى شەتەلدىڭ كەيبىر ايگىلى ماركالى ساۋداگەرلەرىنىڭ جانە ئشنارا حالقارالىق كاسپىتىك ۇيىمدارداڭ "زورلىقپەن ەڭبەككە سالدى" دەگەندى سىلتاۋ ەتپ، شينجياڭ ماقتاسىن جانە قاتىستى ونىمدەرىن شەكتەگەنىن كوردىم، ەنىڭـ شە، بۇل بارىپ تۇرعان سوراقىلىق!

وسى شەتەل كاسپىورنىدارى مەن ۇيىمدارىنىڭ شينجياڭ ماقتاسى جونىندەـ گى "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۇ" جايتى ساقتالعان دەگەن جازعىرۇى بۇكىلدەي ويدان قيىسترىلعان، ەش نەگىزسز شـ ەارىلعان وسەك ـ ايباڭ! ولاردىڭ ماقساـ تى تۇرمىسمىزدىڭ جاقسى ـ جامان بولـ ۇنا كوڭىل ئبولۇ ەمەس، قايتا "شينجياڭ ارقىلى جۇڭگونى تەجەۇ" سىندى ساياسي قاسكۇنەمدىك سايلاۋ ارـ قىلى ەلمىزدىڭ داھۇن تەجەۇ، ولار تىنىش تا باقتىتى تۇرمىس كەشرۇىمزـ دى قالامايدى.

شينجياڭدا تۇرمىس كەشرگەن از ۇلت كادر رەتىندە، مەن ماقتا ەگۇ، تەرۇ، ساتۇ، وڭدەۇ سياقتى جالپى باردس جونىنەن ەڭ سويلەۇ ۇقىعنا يەمىن. مەن ماقتا ەگۇگە تىكە قاتىناسپ قانا قويماي، اۋلداستاردىڭ ماقتا ەگۇ ارقىلى كىرىستەرىنىڭ مولايعانىنا، تۇرـ مىستارىنىڭ بايىعانىنا كۇا بولدىم.

شينجياڭدا وزگەشە تابيعي شارت ـ جاعداي بار، كۇن نۇرىنىڭ ئتۇسۇى جەتكىلىكتى، ماقتا ەگىمشلىگىنە ەرەكشە ۇيلەسەدى، ماقتا ـــ ەگىنشلەر ەرەكشە ۇناتاتىن جوعارى كىرىستى ەگىس داقىلى. سوڭعى جلدارى ماقتا سورتىنىڭ ۇزدىكـ سىز جاقسارۇىنا جانە كولەمدەنگەن ەگىمشلىككە بلەسپ، ماقتاشىلاردىڭ كىرىسى ۇزدىكسىز ارتتى. ساناقتا نەگىزـ دەلگەندە، قىستاعمىزداعى 80%تەن استام دىقان ماقتا ەگەدى. ئار وتباسىنىڭ تەك ماقتا ەگۇدەن كىرەتىن جلدىق كەـ رىسىنىڭ ئوزى 60 مىك يۇاننان اسادى.

شينجياڭنىڭ ماقتاسىن شەكتەگەن شەتەل كاسپورنىدارى مەن ۇيىمدارىنان وسىنداي جاقسى ەكونوميكالىق داقىلدى باسقالارعا زورلىقپەن ەكتىرۇدىڭ قاجەتى بار ما دەپ سۇراعىم كەلەدى؟ جاۋابى ـــ ارينە، قاجەتى جوق. كوپشىلىك ئوز جەـ رىنە ەگىپ، ئوز ماقتاسىن جينايدى، ئوز اقشاسىن تابادى، بارلىعى ەركىتى، مۇنداـ "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۇ" مۇلدە ساقـ تالماعان. شينجياڭنىڭ ماقتا وندىرىسىندە الدەقاشان جوعارى دەڭگەيلى ماشينالانۇ جۇزەگە اسقان، ماقتا ەگىمشلىگىندە زەردەلى اۋل شارۇاشىلىعى ماشينا‌سى قولدانىلادى، تەرۇدە ماقتا تەرۇ ماشينـ سى دستەتىلەدى، ساتىلۇ ارناسى، وڭدەۋـ تىن زاۋود ۇيلەرى بار، بۇقارا ماقتا وندىرىسىنەن ناعىز بايلىققا يە بولدى.

اقيقات قاشاندا اقيقات، امەريكادا‌ـ عى، باتىس جاقتاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر قۇراستىرعان وسەك ـ ايباڭ شن سىر مەن اقيقات الدىندا، ئسوز جوق، ئوز ـ وزىنەن قۇرىپ جوعالادى. وسەك ـ ايباڭ قۇراستىرعان ساياسي الاياقتار مەن ۇيمدارعا سۇرقيا نيەتتەرىڭدى دوعارىڭـ دار دەپ ايتامن، جۇڭگونىڭ داھۇ ايباق السى، شينجياڭنىڭ داھۇ ايباق السى ۇناتاتىن جوعارى كىرىستى ەگىس داقىلى. سەندەردىڭ جالا جابۇلارىڭمەن، كۇيە جاعۇلارىڭمەن توقتاپ قالمايدى!

حوتان تۇلپار توقما بۇيمدار شەكتى سەرىكتەستىگى:

ئار ۇلت قىزمەتكەرلەرىنىڭ كۇندەرى بارعان ساين شالقىپ كەلەدى

جۇنقتا H&M سياقتى ماركالار شينجياڭدا ايتلمىس "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۇ" ساقتالعان دەگەندى جەلەۇ ەتپ، شينجياڭنىڭ ماقتاسىن پايدالانۇدان باس تارتامز دەپ جار سالدى. بۇل سىڭار جاقتىلىققا تولى، بۇكىلدەي بۇيەرەكتەن سيراق شعارۇ، بوتەن نيەتكە باسۇ. شينجياڭنىڭ ورنقتىلعـ نىڭ، داھۇنىڭ قاتناسۇشسى، كۇاگەرى جانە يگىلىگىن كورۇشسى رەتىندە، سەـ رىكتەستىگىمزدىڭ بارلىق قىزمەتكەرى بۇعان باتىل قارسى تۇرادى ئارى بۇنى قاتاڭ ايىپتايدى.

قازىرگى شينجياڭنىڭ قوعامى ورـ نىقتى، ەكونوميكاسى ارتقان، ۇلتتارى ىنتىماقتى، ئدىن تاتۇ، مادەنيەت دامـ عان، حالىق تۇرمىسى جاقسارعان، شينجياڭنىڭ قۇرىلىسشسى رەتىندە، سەرىكتەستىگىمزدىڭ ئار ۇلت قىزمەتـ كەرلەرى شينجياڭ ماقتا كاسپ سالـ سىنىڭ داھۇنىا كۇا بولدى، ئار ۇلت قىزمەتكەرلەرىنىڭ كىرىستەرى دە ۇزـ دىكسز ارتىپ، تۇرمستارى بارعان ساين جاقسارادى.

قىزمەتكەر باھارگۇل احمەت نەـ گزگى ساتى قىزمەتكەرىنەن باسقارۇشى قىزمەتكەرگە اينالدى، قازىر اي ساين 6000 يۇاننان استام ەڭبەكاقى الادى، تۇرمسى دا بارعان ساين جاقسارادى. قىزمەتكەر روزنيسا جەلىل 2017 ـ جلى سەرىكتەستىككە ەندى عانا كەلگەندە وتباسندا قينشلىق بار ەدى، قاجرلـ شەبەرلىكپەن ئجپ وتكزپ، تايلاپ جاتتى. "ئبر كۇندە ەك كوپ بولعاندا 200دى تايلايمن، زاۋود ۇيگە جاقىن، ۇيگە دە قارايلاسا الامىن" ، ـ دەدى رايـ حانگۇل.

بيىل رايحانگۇل ۇيىندەگى 14 مۇ ماقتا اتزرن اينالمعا سالپتى، كۇيەۇى دە جۇمىس تاۋپتى، ەكەۇننىڭ ايلىق كىرـ سن قوسقاندا 6000 يۇاننان اسادى دەكەن. "جەردى اينالمعا سالپ، بولسـ كەن پايدانى قوسقاندا، ئبزدىڭ ئبر جلدىق كىرىسمز 80 مىك يۇاننان اساـ دى، ماقتا ئبزدى بايۇداعى جاڭا ۇمتەكە باستادى" ، ـ دەدى رايحانگۇل بولاشاققا ۇمتىپەن قاراپ.

شيتتەۇ زاۋودىندا رايحانگۇل سياقتى قىستاق تۇرعندارىنان 50 ادام بار، مۇنىك ىشىندە كوپ ساندىسى جەرـ لەرىن اينالمعا سالعان. "ساتپ الپ ماـ دان، ماقتا ئبزدى ئجۇمىس ئتكەن ئسە كوتەرۇـ لاۋعا كەلگەن قوناقتارعا جانە وسى مەكـ تەپتەگى ساباقتاستارعا ئۇش قاھارماننىڭ اڭگىمەسن بايانداپ بەرەدى.

"قازىرگى باقىتتى تۇرمىسمىز قۇرـ باندارداڭ سىتق قانىمەن جانە ومىرد مەن كەلگەن، ولاردىڭ ھرلىكپەن ئوزىن ارناۋ رۇحى ماڭگى قاسيەتىن وزـ گەرتپەيتىن تۇ رەتىندە ئبزدىڭ جيڭيۇەـ داعى وقۇشىلاردى شابىنتاندىرۇدا، قازىر جاقسى ۇيرەنىپ، ەرجەتكەندە وتاننىڭ ئۇمتىن اقتايمىن" ، ـ دەدى دۇ يۇيتۇك.

شيا مىڭحان، دۇك سۇنرۇي، ژاڭ جينشي، زوۇ بيحۋا، حۋاڭ ۇنشيۇ... ئبرىنىڭ سوڭنان ئبرى ۇمتىلعان قاـ ھارمان قۇرباندار 100 جلدىق ۇلى پارتيانىڭ شۇعلالى تاريحىن سومداپ، پارتيانى قۇرۇعا، پارتيانى گۇلدەندىرۇـ گە، پارتيانى قۇدىرەتتەندىرۇگە مول ئنار ازىرلەدى، سوندايـ ـ اق ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسقان جاستار مەن وسپىرىمـ دەردىڭ كوكەينە "قىزىل تۇقىم" سەپتى.

اۋەلگى ماقساتتى ماڭگى ساقتاۋدا قىزىل گەندى ۇزدىكسىز جالعاسترۇ كەرەك.

"جيڭيۇە باستاۋش مەكتەبىن ھكسكۇرسيالاۋلارىڭىزدى قارسى الامىز! 1941 ـ جلى 4 ـ ايدىك 17 ـ كۈنى ئتۇن

(باسى 1 ـ بەتتە)

"ئبز جارامدىلىق مولشەرىنە ساي ماقتانى دارەجەگە بولەمز، دارەجەسى جوعارى ماقتانىڭ باعاسى دا جوعارى بولادى". دۇ يۇيجۇدىڭ ايتۇنشا، جابـ دىقتىڭ دارەجەسىنىڭ ۇزدىكسز جوعارـ لاۋنا بلەسە، ماشينامەن تەرلەتىن ماقتانـ نىڭ جارامدىلىق مولشەرى كورنەكتى جوعارىلادى. ول كورسەتكەن جاقتا قاراپ، ئتلشى ماشينا ـ جابدىقتارداڭ ماقتانى باسپ ئوندىرىس سەحنا جونەلـ تىپ جاتقاندىعىن كوردى.

ماقتا ئوندىرۇ سەحىندا قالدىعىن تەكسەرۇ، ئبولپ تايلاۋ سياقتى ئبر قدىرۇ بارىستان كەپىن، تۇقمدى ماقتا تازا ماقتاعا وڭدەلپ، كوك ئتۇستى ماقتا بۇماسى ەتپ تايلانادى.

سەحتا قاربالاس جۇرگەن حۋاڭدي قىستاعنىڭ تۇرعنى رايحانگۇل اركىن اسا شەبەرلىكپەن ئجپ وتكزپ، تايلاپ جاتتى. "ئبر كۇندە ەك كوپ بولعاندا 200دى تايلايمن، زاۋود ۇيگە جاقىن، ۇيگە دە قارايلاسا الامىن" ، ـ دەدى رايـ حانگۇل.

بيىل رايحانگۇل ۇيىندەگى 14 مۇ ماقتا اتزرن اينالمعا سالپتى، كۇيەۇى دە جۇمىس تاۋپتى، ەكەۇننىڭ ايلىق كىرـ سن قوسقاندا 6000 يۇاننان اسادى دەكەن. "جەردى اينالمعا سالپ، بولسـ كەن پايدانى قوسقاندا، ئبزدىڭ ئبر جلدىق كىرىسمز 80 مىك يۇاننان اساـ دى، ماقتا ئبزدى بايۇداعى جاڭا ۇمتەكە باستادى" ، ـ دەدى رايحانگۇل بولاشاققا ۇمتىپەن قاراپ.

شيتتەۇ زاۋودىندا رايحانگۇل سياقتى قىستاق تۇرعندارىنان 50 ادام بار، مۇنىك ىشىندە كوپ ساندىسى جەرـ لەرىن اينالمعا سالعان. "ساتپ الپ ماـ ھارمان قۇربان بولدى..." .

مەكتەپتىك كشكەنتاي ئتۇسندىرۇشسى 11 جاستاعى دۇ يۇيتۇك ۇيرەنۇ دەن تسقى ۋاقتىندا ۇنەمى ئۇش قۇرباندارداڭ سىتق قانىمەن جانە وسى مەكـ تەپتەگى ساباقتاستارعا ئۇش قاھارماننىڭ اڭگىمەسن بايانداپ بەرەدى.

"قازىرگى باقىتتى تۇرمىسمىز قۇرـ باندارداڭ سىتق قانىمەن جانە ومىرد مەن كەلگەن، ولاردىڭ ھرلىكپەن ئوزىن ارناۋ رۇحى ماڭگى قاسيەتىن وزـ گەرتپەيتىن تۇ رەتىندە ئبزدىڭ جيڭيۇەـ داعى وقۇشىلاردى شابىنتاندىرۇدا، قازىر جاقسى ۇيرەنىپ، ەرجەتكەندە وتاننىڭ ئۇمتىن اقتايمىن" ، ـ دەدى دۇ يۇيتۇك.

شيا مىڭحان، دۇك سۇنرۇي، ژاڭ جينشي، زوۇ بيحۋا، حۋاڭ ۇنشيۇ... ئبرىنىڭ سوڭنان ئبرى ۇمتىلعان قاـ ھارمان قۇرباندار 100 جلدىق ۇلى پارتيانىڭ شۇعلالى تاريحىن سومداپ، پارتيانى قۇرۇعا، پارتيانى گۇلدەندىرۇـ گە، پارتيانى قۇدىرەتتەندىرۇگە مول ئنار ازىرلەدى، سوندايـ ـ اق ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسقان جاستار مەن وسپىرىمـ دەردىڭ كوكەينە "قىزىل تۇقىم" سەپتى.

اۋەلگى ماقساتتى ماڭگى ساقتاۋدا قىزىل گەندى ۇزدىكسىز جالعاسترۇ كەرەك.

"جيڭيۇە باستاۋش مەكتەبىن ھكسكۇرسيالاۋلارىڭىزدى قارسى الامىز! 1941 ـ جلى 4 ـ ايدىك 17 ـ كۈنى ئتۇن

(باسى 1 ـ بەتتە)

ول ارمانمەن قاۋشاتىن جارقىل وت، ساـ پاردى نۇرعا بولەيتىن الاۋ. اقيقاتقا تالپىنۇ ئۇشن سان اجالعا جولىقسا دا وكىنبەۇ؛ اقيقاتتى امالياتتا ايگىلەۇ ئۇشن العا قويعان ماقساتتان اينماۋ.

وسندايـ دىالوگتاردان ئبز سەنمـ نىڭ قۇدىرەتتى ومىرشەڭدىگىن اڭعارامز. اۋەلگى ماقسات تۇقىم ىسپەتتى، ول توپىراقتى جارىپ شعىپ، تامىر تارتىپ، قايسارلىقپەن جەتىلىپ، جەمىس بەرىپ، ومىردە تۇقىم سوك بەيجيڭدەگى ئبر ئدارى زاۋوددىندا دستەگەن بولاتىن.

اۋلدارىنىڭ ماقتا كاسپ سالاسـ نىڭ كۇن ساين كوركەيپ كەلە جاتقانىن كورىپ، 2018 ـ جلى 12 ـ ايدا اكبار اۋلـ عا قايتىپ ماقتامەن اينالسۇدى تاڭدايـ دى. بۇل كۇندەرى ول حۋافاڭ ماقتا شارۇاشىلىعىنىڭ ماقتا ساتىپ الاتىن سەـ رىكتەسۇشسى بولدى. ماقتا تەرۇ مولـ شەرىنىڭ ارتۇىنا بلەسە، ونىك كىرىسى دە سايكەستى جوعارىلادى. "ماقتا ەگىمشلىگى كوپتەگەن كاسپ سالالارىن داموعا جەتەكتەدى، الداعى جەردە، مەن اۋل شارۇاشىلىق ماشينالاـ رى، تامشىلاتپ سۇارۇ جانە سۇلياۋ جارعاق وڭدەۇ ئوندىرىسى سياقتى جاڭ‌ـ تارعا قارجى قوسۇدى سىناپ كورىپ، ماقتا ساۋداسىن دامىتامەن" ، ـ دەدى اكبار.

دەن، بايۇدان قۇدىرەتتەنۇگە دەيىنگى تاريحي شارىقتاۋدى جۇزەگە اسىرۇدا. جاڭا ساپاردا تۇرىپ، ئبز تاريحپەن تىلـ دەسىپ، مىنانى بىرگە تۇسىنەمز: جۇڭگو كومپۇنيستىك پارتياسى نە ئۇشىن "يقۇاتتى" ، ماركسيزم نە ئۇشىن "جۇزەـ گە اسادى" ، جۇڭگوشا سوتسياليزم نە ئۇشىن "جاقسى" ؛ مىنانى بىرگە دالەلدەيـ مىز: توڭكەرىستىك قۇرباندارداڭ بارلىق كۇرەسى مەن بوداۋى تاتىرلىق.

چيۇ گۇحۋاي قۇربان مىنادداي قالدىرىپ، قىزىل گەندى جالعاسترىپ، قىزىل مادەنيەتتى اسقاقتاتادى.

وسندايـ دىالوگتاردان جان دۇنيەـ مىز شڭدالدى جانە نارلەندى، قاجرللىقپەن جەڭسكە جەتپەي قويمايتىن سەنىمىزدى انا‌ـ ەۇرلىم بەكەمدەيـ ئتۇستى. جۇڭحۋانىڭ ەڭسە كوتەرۇسى، ۇلتتىڭ گۇلدەنۇى ئۇشن ەسل شاقتاردى زايا كەتىرمەيـ قاسيەتتى وزگەرتـ پەيـ، جاۋىن ـ شاشىندا ئۇرتىس ئجۇرىپ، قايسارلىقپەن العا تارتامز.

بۇگىن جۇڭحۋا ۇلتى ەڭسە كوتەرۇـ لەقپەن قىزمەت دستەۇ ارقىلى ونىك ۇيىنـ دەگىلەردىڭ كۇندەرى دە بارعان ساين شالقي ئتۇستى. بيىل ولار ەكنشى ۇيلەـ رىن سالماقشى.

سەرىكتەستىك قىزمەتكەرلەرگە جۇمس ورنىن ازىرلەپ، زاڭ بوينشا ەڭبەك تىوقتامنا قول قويسىپ، ولاردىڭ ۇزاق ۇاقت ورنقتى كىرىسى بولۇنا شنايى كەپىلدىك ەتتى؛ قىزمەتـ كەرلەر جاپالى ەڭبەگى مەن ماڭداي تەرى ارقىلى تاعدىرلارىن وزگەرتپ، باـ قتتى تۇرمىس كەشردى. حالقتىق كاـ سپورىن رەتىندە، ئبز انا‌ۇرلىم كوپ جۇمس ورنىن ازىرلەپ، اناۇرلىم كوپ بۇقارانىڭ ورنقتى كىرىسى بولۇنا مۇمـ كىندىك جاسايمز.

شينجياڭنىڭ جاقسى ماقتاسنان تاـ ماشا بايپاق وندىرلەدى. تالاي جلدار‌ـ دان بەرى سەرىكتەستىگمز شينجياڭنىڭ ۇزىن تالشقتى ماقتاسىن پايدالانپ، سا‌ـ پالى بايپاق ئوندىرىپ، شينجياڭنىڭ ئشى ـ سىرتىنا ساتتى. شينجياڭنىڭ جەرگلىكتى كاسپورنى رەتىندە، ئبز بۇرىنعداي شينجياڭنىڭ ساپالى ماقتاـ سن پايدالانپ، اۋلىمزداعى ئار ۇلت بۇقاراسىن كىرىستەردىن ارتتىرىپ بايۇعا باستاپ، اۋلىمزدىڭ داھۇى، گۇلدەنۇى ئۇشن ۇلەس قوسپ، سۇبەلى ناتيجەلەرمەن امەريكاداعى، باتىس جاقتاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەرگە ەك پارمەندى قايتارما سوققى بەرەمز.

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى حۇڭيۇان سولتۇستىك جولى 500 ـ ئنومىر، تاراتۇ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 5593341 پوچتا ئنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۇان، جلدىق باعاسى 228 يۇان